

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emmerich Lesner.
Heinrich Schall. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Waroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicitate. — Publicării mai dese
după tarife și învoială.
RECLAME pe pagină a 3.a o
seriă 10 or. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L L X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, eteșit
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu două în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. senu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 84.

Brașov, Joi 15 (27) Aprilie.

1899.

„Liberalismul“ regimului Szell.

Mâne se va începe în camera ungară desbaterea asupra proiectului privitor la judicatura Curiei în cauze electorale. Această desbatere va fi de mare interes nu numai pentru cei din dietă, ci mai mult încă pentru cei înafară de dietă. Cu ocaziunea acăsta, *volens nolens* legiuitorii unguri vor trebui să se ocupe și de grava întrebare a libertății electorale în genere și opoziția nu va lăsa să treacă ocaziunea de-a aduce din nou în discuțiune postulatele sale pentru estinderea dreptului electoral, reducerea și egalizarea censului etc.

Se va dovedi cu prisos și de rëndul acesta din nou, că Ungaria nu poate corespunde cerințelor și spiritului timpului și că nu poate avea o lege electorală liberală, din cauza temerii ce o are elementul dela putere față cu naționalitățile nemaghiare.

Scim, că amintitul proiect de lege, care țintesc a preda forului supremei curți judecătorești toate cauzele relative la abuzurile electorale, ca să decidă și judece el asupra lor, conține o dispozițiune însemnată și cu privire la dreptul electoral. Această dispozițiune tinde, ca în viitor nici un cetățen să nu pătă fi împiedecat în exercitarea dreptului său electoral diu cauză, că nu și-a plătit la timp contribuția sa către stat.

Tote partidele maghiare au cădut de acord în cunoscuta lor învoială, ca această restricțiune de până acuma să se casseze, ér ministrul președinte Szell a declarat în comisiunea justițiară, că se învoiesce, ca deja la stabilirea listelor electorale din anul acesta să nu se mai facă us de vechia măsură, prin care se restringea dreptul electoral și să aibă drept a fi înscrisi în liste și acei îndreptățiți, cari din neglijență său din vre-o altă cauză nu și-au plătit până la 15 Aprilie a. c. întrăga dare directă pe 1898.

Urmarea noiei dispozițiunii prevădută în proiectul din cestiune, va fi, că după calculul aproximativ, vre-o 20% dintre toți alegătorii din Transilvania și Ungaria nu vor pierde dreptul de-a fi înscrisi în listele electorale. Se recunoște și se mărturisește acum, că pe basa vechei restricțiunii a dreptului electoral din cauza neplătirei la termen a dărilor, se făceau și mari abuzuri, căci acea restricțiune deschidea toate ușile neltirilor în interesul de partid și putem adauge, mai mult încă în interesul predomnirii de rassă.

Este caracteristic acum, că cei din tabăra guvernului vor să exploateze acăstă „concesiune“ — ce se va face, mai mult de silă decât de voiă-bună, unei mai liberale concepțiuni față cu dreptul de alegere al cetățenilor — în direcția, că printr'ensa în realitate s'ar estinde dreptul electoral, căci de adă incolo vor fi înscrisi în liste, după calculul de mai sus, mai mulți cu 100—150,000 de alegători.

Rămâne însă deschisă întrebarea, decă prin noua măsură se va pune capăt tuturor abuzurilor și uneltirilor, în urma cărora se șterg din liste cu decile de mii dintre cei investiiți cu dreptul electoral. Dér să lăsăm acestea la o parte și să trecem la cestiunea atinsă.

E ușor d-lui Szell să scape dinaintea celei mai-grave și urgente probleme, aceea a reformei electorale, cu „concesiunea“, care în fond nu este decât o corectură a unei vëdite nedreptăți, ce nu se mai puté sustinē nici în cadrul legilor reacționare electorale din Transilvania și Ungaria; îi e ușor să dică, că printr'asta se va estinde dreptul electoral și se va face o mare concesii libertății electorale, și să vină totodată cu ordonanța pentru stricta respectare a prescrierilor legale la compunerea listelor. Dér lumea nu mai este așa naivă, și nici chiar aderenții cei mai aprigi ai exclusivismului de rassă, nu pot să credă, că așa ceva ar echivala cât de puțin cu ceea ce se înțelege sub o reformă electorală.

Miile de alegători, ce vor intra, în urma cassării restricțiunii amintite, pe o ușă, vor fi scoși prin machinațiunile neadornite ale sovinișmului militant, pe altă ușă. Er ordonanța ministrului de interne va rămâne, ca toate câte se referă la conșciențioasă aplicare a legilor, un *pium desiderium*.

Și acuma vine ce vine. Cei din tabăra guvernului se pregătesc deja de-a proclama cu ocaziunea desbaterei proiectului asupra judicaturei Curiei, cassarea restricțiunii despre care am vorbit, ca o mare concesiiune făcută mai ales naționalităților și a cere în schimb o contra-concesiune în favorul „mult amenințatei“ rase maghiare.

S'a lansat propunerea, ca din aceste considerațiuni în ținuturile române din Transilvania, să fiă redus numărul cercurilor electorale și în schimb să se inmulțescă cercurile electorale în ținuturile maghiare.

Etă cum ori-ce pornire în direcția mai liberală și mai dreptă se nimicesce în cercul vițios al nesățiosului exclusivism de rassă.

Limba română în Bucovina. În ședința sa dela 10 (22) Aprilie dieta din Cernăuți a primit o rezoluțiune de cea mai mare importanță pentru Români. Prin rezoluțiune se declară, că pe viitor *studiul limbii române este obligator în toate școlile ducatului*. Acăstă rezoluțiune are valóre și față cu limba rutenă. — Rezoluțiunea este a-se atribui succesorilor energice lupte parlamentare purtate în sesiunea actuală de deputații români, cari unul ca unul au ridicat în dietă îndreptățirea postulatului de limbă, și au reușit. Onóre lor!

„Ministeriul de externe în Budapesta“. Lui „Bud. Hrlp“ i se comunică următoarele din Viena cu data de 23 l. c.: „Ministerul de externe contele *Goluchowski* se va reintörce mâne în Viena, însă sêptemăna viitoare va merge éráși la Buda-

pesta, unde va rămâne tot timpul cât Maj. Sa monarhul va petrece în Ungaria, și va conduce din Budapesta afacerile ministeriului de externe. Cu el dimpreună vor merge și șefii de secțiuni și toți acei funcționari, de cari are lipsă pentru îndeplinirea agendelor dela externe. Șeful secțiunii de pressă, *Doczy L.*, încă își va îndeplini oficiul în Budapesta pe timpul acela. Dela dualism încóce, acesta e primul cas, când afacerile externe ale monarhiei vor fi conduse timp mai îndelungat din Budapesta, ceea ce va avé ca urmare, că în casurii mai urgente și mai ponderose și membrii corpului diplomatic vor petrece în Budapesta. Dispoziția acăsta este un câștig al baronului *Banffy*. Contele *Goluchowski* a sprijinit în mod leal pe br. *Banffy* în tendința acăsta, și acum, când se dá prima ocașiă, el (*Goluchowski* — Trad.) grăbesce la Budapesta, ca de acolo să conducă afacerile externe ale monarhiei.“

Fără comentari!

Ungaria și estinderea dreptului electoral. „*Alkotmány*“, vorbind într'o notiță despre nisuițele ce și dau Austriacii de a estinde dreptul electoral, face următoarele reflecțiuni foarte potrivite față cu Ungaria: „Ungaria așteptă până când Sultanul turcesc va ordona estinderea dreptului electoral. Atunci pôte se vor gândi și „liberalii“ noștri puternici, că decă n'au urmat exemplul țărilor creștine, să urmeze pe al celor păgâne, că sêrmana noastră patriă nu e creștină. Pe terenul estinderii dreptului electoral *Asia se începe dela Pojun*.“

Proiectul despre judicatura Curiei în afaceri electorale va fi pus spre desbatere în ședința de mâne, Joi, a camerei. Desbaterea, care se începe mâne, promite a fi foarte interesantă. Vor lua cuvântul numeroși deputați, și guvernamentali și opoziționali.

Țarul și Finlanda. Guvernatorul general al Finlandei a adresat tuturor guvernatorilor din provinciă o circulară, în care declară, că manifestul Țarului cu data de 15 Februarie a fost réu interpretat de populațiune, și că nu este în intențiunea Țarului de-a schimba organizațiunea interioară a Finlandei.

Din parlamentul ungar.

Camera magnaților a desbătut în ședința sa de alaltăeri budgetul statului. Cel dintăi a luat cuvântul contele *Ferdinand Zichy*, care a dat expresiune indignării sale, pentru-că la singuraticele poziții budgetare guvernul îngreunază prea mult comunele și vré să ia în stăpânirea lui școlile confesionale. A ridicat mai departe un „veto“ în contra luării în budget a fondurilor universității catolice.

I. Szabo primesce budgetul, însă pune două întrebări: aplecat este ministrul de culte, ca în cercul propriei sale influențe și din inițiativă proprieă să facă pași, ca și preoțiimea catolică să se bucure de Congruă? N'ar fi, dișe, nici o piedecă, ca pe baza statului quo existent deja, să se întemple regularea Congruiei, ér mai târziu să se reguleze celelalte cestiuni mai grave, ca patroatul etc. A doua întrebare a lui este, că nu e aplecat ministrul de culte a

da și pentru clerul catolic sume egale, ca ajutor, cum dá preoților necatolici?

Contele *Iosif Majlath* reflectéză la programul ministrului președinte, și se bucură mai ales, că acest program îmbrățiseză interesele economice ale agriculturului. Părtinesce ideia asociațiunilor și apreciază tendințele guvernului în jurul resolvării cestiunii muncitorilor; face însă atent guvernul, ca în privința acăsta să calce pe urmele Angliei, unde asociațiunile muncitorilor au rezolvat cestiunea. Stăruie pe lângă o administrațiă bună și urgitéză reforma ei.

Ministrul de finanțe *Lukacs* își dá silința de a dumeri pe cei neliniștiți asupra realității budgetului și despre aceea, că reforma dărei va pune pe o basă mai echitabilă sarcinile, cari apasă pe contribuenți.

Ministrul *Wlassics* observă contelui *Zichy*, că în ce privește prefacerea școlilor confesionale în școle de stat, el niciodată n'a obicnuit să facă acăsta fără învoirea autorităților bisericesci respective. S'a laudat, că tot-déuna a pus mare greutate pe conexiunea intereselor confesionale cu cele ale statului. De altfel, dișe, nu pôte fi vorba despre o mare statificare, când sciut este, că dintre 17,000 școle populare numai 1395 sunt școle de stat. Lui *Szabo* îi răspunde, că Congresul-catolic se ocupă cu mare zel de regularea Congruiei preoților catolici. Pe basa legii aduse anul trecut, guvernul va întregi și venitele preoților catolici. Spune de alt-fel, că pentru preoții catolici a luat deja în budgetul pe 1899 suma de 250,000 fl., dér și din acești bani puțin se vor împărțai, căci până atunci va fi regulată deja cestiunea Congruiei celor mai mulți preoți catolici. Cea mai mare parte din sumă, se dá preoțiimei greco-catolice.

Ministrul președ. *Szell* luând cuvântul mulțamesce membrilor camerei pentru încrederea, ce o au în el și în programul său. Guvernul se va spui, ca prin promovarea agriculturii să sprijinescă interesele agrare ale țării, ceea-ce stă în legătură organică cu singuraticele ramuri ale vieții economice, cu industria și comerțul. Vorbesce despre administrațiă și și desfășură în privința acăsta părerile. Declară însă, că vor mai trece câț-va ani, până când se va introduce reforma administrației.

La desbaterea specială s'au ridicat încă câț-va oratori, și budgetul a fost votat.

Academia Română.

(Ședința presidată de M. S. Regele).

Vineria trecută la ora 1 d. a., M. S. Regele Carol, însoțit de adjutantul său de serviciu, a mers la Academia Română, unde s'a ținut ședință sub înalta sa presidență. La sosire, Regele a fost întâmpinat de d-nii D. A. Sturdza, Spiru Haret, P. Poni președintele Academiei, P. S. Aurelian și I. Kalinderu vice-președinți. Regele, întrând în sala ședințelor, a fost salutat cu respect de către membri și de un număr public, după care d-l președinte a rostit următoarea cuvântare:

Sire,

Țera întrégă a sêrbătorit eri a șesedecea aniversare a Intemeetorului Regatului Român, a Regelui ei iubit, care a sciut

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Aprilie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.45
Renta de corone ung. 4%	97.25
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	121.—
Impr. cail. fer. ung. in argint 4 1/2%	101.—
Oblig. cail. fer. ung. de ost. I. emis.	120.15
Bonuri rurale ungare 4%	95.75
Bonuri rurale croate-slavone	96.50
Impr. ung. cu premii	164.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.50
Renta de argint austr.	100.75
Renta de hartie austr.	100.40
Renta de aur austr.	119.65
Losuri din 1860.	139.60
Actii de-ale Banței austro-ungară	918.—
Actii de-ale Banței ung. de credit.	333.50
Actii de-ale Banței austr. de credit.	356.15
Napoleonori	956
Mărci imperiale germane	58.95
London vista	120.45
Paris vista	47.40 1/2
Rente de corone austr. 4%	100.60
Note italiene	44.40

Cursul pieței Brașov.

Din 26 Aprilie 1899.

Banocota rom. Cump.	9.47	Vând.	9.49
Argint român. Cump.	9.40	Vând.	9.44
Napoleonori. Cump.	9.52	Vând.	9.54
Galbeni Cump.	5.63	Vând.	5.66
Ruble Rusescoi Cump.	126.75	Vând.	128.—
Mărci germane Cump.	58.80	Vând.	—
Lire turcescoi Cump.	10.70	Vând.	—
Seris. fonc. Albina 5%	101.—	Vând.	102.—

Nr. 14. Tip.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de director al tipografiei și librăriei arhidiecezane, se publică concurs cu termen până la 20 Mai (1 Iunie) a. c.

La postul acesta pot concura indiviđi greco-orientali români, cari au pregătiri necesare pentru ambele specialități, având a documenta studiile absolvate, ocupațiunile practice de până acum și cunoștința limbilor în vorbire și scriere.

Celelalte condițiuni de angajament au ale formula precis concurenței, rămânând ele pendente dela stipularea comisiunei subsemnate, căreia sunt de a se presenta concursese până la terminul indicat mai sus.

Sibiu, 3(15) Aprilie 1899.

Comisiunea administrativă a tipografiei arhidiecezane.

1-3571.

"Gazeta Transilvaniei" cu numărul 5 cr. se vinde la Eremias Nepoții.

Brassó vármegye főispánjától.

Sz. 318—1899.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött 500 frt. évi fizetés és 100 frt. lakbér illetménnyel javadalmazott felvidéki járási irnoki állásra az 1886. évi XXI. törv. cz. 80. §-sa alapján ezenel pályázatot nyitok.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint eddigi alkalmazásukat, képesítésüket és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelendő ez iránti kérényüket hozzám folyó évi május hó 10 éig nyujtsák be.

Brassó, 1899. évi április hó 19-ikén.

Maurer Mihály s. k. főispán.

1-1

Cine vrea se-și conserve sănătatea și se aibă stomac bun acela se bea

Pelin Trientiner

veritabil.

Să capătă în Restaurația

"Trientiner Weinstube,"

11 Strada Cailor. (Rossmarkt) 11.

1-3572.

Magazin de modă.

(Român.)

Successorul lui M. & L. László

Iuliu Popp

BRASOV,

29 Piața mare, Tergul Inului 29.

NOUTĂȚI: articuli de modă, mătășării, decorațiuni de haine în forțe mare deposit.

Cele mai bune și mai elegante

Confecțiuni

pentru dame.

5000 mtr. mătășării „Pongis” (luați dela antecesorul meu), i-i vând cu prețuri forțe scăđute.

LENGERIȚ și mode de dame în asortiment bogat.

Covore, pânzerii, albituri de masă cu prețul fabricei.

Trusou de mirese dela cel mai ieftin până la cel mai fin se efeptuesc prompt și solid.

Mostre se trimit la cerere gratis și franco.

Successorul lui L. & M. László: **IULIU POPP.**

Cine voesce să-și facă **COSTUME** din stofă bună și durabilă se cêră dela croitor s-î prezenteze colecția de mostre a firmei:

JOHANN STIKAROFSKY, Budapesta, V. Piața Elisabeta 16.

Precedura solidă a numitei firme, garantéză un serviciu spre mulțumire. Nu se câțigă mușterii cu promisiuni de rabat mare, seu cu alte mituirii.

Fôie specială pentru croitori gratis.

18—24528.

ANUNCIURI (insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscisei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scăđemânt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.”

Marele magazin de încălțăminte a lui

I. Sabadeanu în Brașov,

(Nr. 10) Strada Porții (Nr. 10),

care prin soliditatea sa în curs de 30 de ani, de când există pe piața Brașovului, și a câștigat în tótă Austro-Ungaria și România un renume bun. Recomandă onor. public

marele assortiment de încălțăminte, garantate de solide și moderne,

pentru bărbați, dame și copii, pentru mire și mirésă pentru dans, gimnastică, casă și pentru atelier (lucrătore) etc. etc. tôte cu prețuri forțe moderate, ce se pôte vedé, din consemnarea prețurilor cător-va articuli precum urméză:

Pentru bărbați:

Ghete de pele vachs, tari, in cuie lucrate cu gumă	d-la fl. 2.95 în sus
" " " " in besătzuri, cu s. fără nast.	fl. 3.50 "
" " " " " cu șinóre "	fl. 4.— "
" " " " " seu postav și cu pele in jur de iarnă	fl. 4.50 "
" " " " " lac rus. " " "	fl. 5.— "
" " " " " de mănuse lac de salon fine dela	fl. 4.80 "
" " " " " vachs franțuz. cusute in beset fine	fl. 5.50 "
Pantofi de pele vachs in cuie lucrate	fl. 3.— "
" " " " galbene	fl. 3.60 "
" " " " lac salon fine cusute	fl. 4.50 "
Cisme lungi de pele juft rus. talpă duplă	fl. 7.50 "
" " " " de postav de stiria cu pele in jur	fl. 7.50 "
" " " " de drum peste ghete de purtat, din postav	fl. 4.— "
" " " " de copii mic fl. 2.60, de copii mari	fl. 2.80 "
Galoci de bărbați de Viena fl. 2.— rusesc	fl. 2.80 "
Șoșoni " " " " " " " " " "	fl. 4.80 "
Pantofi pentru gimnast. cu talpă de gumă rus.	fl. 1.25 "
" " " " " de pânză rusescă grósă cu talpă de pele	" " "
in ținte lucr. pânză negră seu cafenie cu vêrfuri	fl. 1.20 "
Pantofi de casă de pele ori păsă, de stofă	fl. 1.— "

Pentru dame:

Ghete de pele patentă seu vitel in besătz cu gumă dela	fl. 2.85 în sus
" " " " " Gems " " " " " besătz cu	" " "
" " " " " " virfuri de ac dela	fl. 3.80 "
" " " " " " in bes. cu șinóre	fl. 3.50 "
" " " " " " nasturi	fl. 4.— "
" " " " " " mănuse cu lac salon in jur, fine	fl. 4.50 "
Pantofi de pele tari pentru stradă in cuie	fl. 2.50 "
" " " " " galbenă " " " "	fl. 2.60 "
" " " " " fine pentru dans ușore	fl. 1.80 "
" " " " " de lac salon pent. dans ușore	fl. 2.20 "
" " " " " atlas seu mătasă albă pen. mirese	fl. 2.50 "
" " " " " lac cu spangen pentru stradă	fl. 3.20 "
" " " " " pentru gimnastică negri seu cafeni talpă	" " "
" " " " " de gumă dela	fl. 1.20 "
" " " " " de pânză rus. grósă, negră seu cafenie	" " "
" " " " " in cuie p. gimn. stradă și atelier dela	fl. 1.10 "
" " " " " pentru casă, de stoffe de păsă, de pele	fl. —.90 "
Ghete de Brinel cu gumă	fl. 2.80 "
Pantofi de " Sialon cu șinóre și lac	fl. 2.— "
Ghete de pele pentru fetițe mai mari	fl. 2.60 "
" " " " " mic	fl. 1.60 "
Pantofi de copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr.	fl. 1.20 "

Mare alegere în încălțăminte de băieți, fete și copii, în diferite colori, forme, calități, cu prețuri reduse.

Specialități încălțăminte de luc fabricate: Viena, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg, etc. din pele Chevreau, Vachs, și din Lac de salon, în diferite colori și facon modern, se află în mare alegere și se pôte comanda și după măsură directe din aceste fabrici.

Depositol de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, al celei mai renumita fabrică de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numită firmă, unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț moderat.

Reparaturi și comande după măsură se primesc și se efectuează prin un măestru dibaci cu prompteță.

Comanda din afară de Brașov se efectuează prompt, însă numai cu rambursă; încălțăminte neconvenabile se primesc francoat inapoi spre schimbare, eventual se inapoiază valórea. — La comande din afară trebuie următóarele arătate: de ce preț? din ce pele? ce formă? ascuții seu rotund? in beset seu simplu? cu talpă grósă seu subțire. Ca măsură să pót- trimite un papuc vechiu cu posta ca: „Muștră fără valóre” cu 5 cr. De ajuns este și arătarea Numérului încălțăminte, care cumpérăterul de obicei procură din prăvălii de încălțăminte. Altcum pôte ori și ce laic lua măsură piciorului cu centimetru seu cu o fâșă de hărtia măsurând partea piciorului pe din năutru dela mijlocul călcăului până la vârful degetului cel mare, peste talpe și degete, peste glesne, peste călcăii și peste pulpe, trimițând această măsură prin epistolă se pôte efectua comanda după dorință.